

En aquell context, els fallers es mobilitzen especialment després de les festes de 1994. L'assemblea de presidents de falla del mes de maig adopta la decisió de negar-se a disparar qualsevol foc artificial en les falles de 1995 i la Junta Central Fallera accepta no celebrar cap acte pirotècnic, si abans no desapareix l'ordre de prohibició dels trons de bac. Tot això fa que augmente la tensió amb l'administració i els pirotècnics, mentre que tots els partits polítics demanen des de l'Ajuntament la tornada del tro de bac. L'adminis-

tració autonòmica es veu obligada a intervenir i a buscar una solució al conflicte. El Ministeri d'Indústria suavitza l'actitud i pretén involucrar la Generalitat perquè en regule la tornada. Així les coses, en acabar l'any sembla que finalment arribarà l'autorització.

Però com si d'un conte de fades es tractara, quan semblava que el primer acte faller, la presentació de la fallera major, estava a punt de fer-se sense focs artificials, s'alçà la prohibició. El Ministeri, doncs, ha donat una autorització provisional fins

que la Generalitat assumisca les competències en aquesta matèria i regule les característiques d'aquest producte.

I així acaba, almenys per ara, aquesta història d'amor i desamor envers el tro de bac. Un objecte pirotècnic que malgrat la reparació recent ja mai no serà igual. Continuarà sotmès a diverses anàlisis que el transformaran en un producte si no més segur almenys millor adaptat a la llunyana legislació comunitària que regula la comissió normalitzadora europea de productes pirotècnics.

Lluís Mesa

Onomàstica i nacionalisme

A partir del XX Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica, Albert Manent fa una reflexió sobre el paper de la Catalunya Nord en la vida cultural del país.

El XX Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica va ser a Perpinyà els dies 17 i 18 de febrer. Abans havien tingut lloc a tota la geografia dels Països Catalans, de València, Castelló o Alacant fins a Mallorca, Menorca, Barcelona, Vic, Lleida, etc.

La Societat d'Onomàstica, en col·laboració amb la Universitat del Rosselló, representada pel coordinador del col·loqui, doctor Jordi Costa, ha volgut subratllar els llaços intel·lectuals, històrics i afectius que hi ha entre els catalans del nord i del sud del Pirineu. Per això una part de les comunicacions van anar més enllà de la ciència acadèmica i van remarcar, sempre que en trobaven l'ocasió, la força d'aquest agermanament per damunt les fronteres estatals i la persecució i la imposició que l'estat francès ha fet, ininterrompudament, d'ençà del Tractat dels Pirineus (1659). La ciència i el rebrotament del nacionalisme, de l'esforç per retrobar la pròpia identitat, colgada per la francesització, no són incompatibles, sinó que tenen les mateixes arrels. Per això, de la vintena de comunicacions, deu eren d'autors de la Catalunya Nord. P. Tirach Alventisa presentà el projecte ambiciós de recollida d'un *corpus* exhaustiu de sobrenoms o malnoms de tot el territori català sota domini francès; Ramon Sala, autor d'un estudi històric (publicat per Edicions El Trabucaire) sobre un clergue, jansenista i perseguit: Xaupí, hi parlà d'un curiós document de Prats de Molló; J. L. Olivé féu la defensa de Sant Galdric, patró dels pa-

Jaume Roura. El tinent batlle de Perpinyà vol recatalanitzar la ciutat.

gesos, substituït al "sud" per Sant Isidre; S. Rica, A. Jampy, E. Azamà i R. Palet parlaren de patronímia comarcal; G. Vial, d'un quadern de senyes de pescadors de Banyuls; J. L. Valls, sobre mapes "mentals" (no cartografiats) dels pescadors dins la mar de Cotlliure; J. L. Escudero de la toponímia de Reiners, amb referències importants als masos medievals; Miquela Valls, d'un divertit inventari de pseudònims dels escriptors del Rosselló, que passa de dos-cents, i el professor Jordi Costa, d'Enric Guiter com a toponimista.

Els tres ponents foren el doctor Joan

Veny, mallorquí resident a Barcelona, que dissertà sobre onomàstica i dialectologia; el doctor Pere Ponsich, rossellonès, que ens descobrí els tresors documentals que serveixen els arxius de la Catalunya Nord; i el professor valencià Emili Vilanova, que hi aportà les seves reflexions sobre narrativa i toponímia al País Valencià.

Cal dir que les recerques d'onomàstica són escasses al Rosselló i comarques veïnes, però cal destacar el volum, de més de vuit-cents planes, de Lluís Basseda, *Toponymie historique de Catalunya Nord* (Prada 1990) i el recent *Répertoire-atlas patronymique des Pyrénées-Orientales au XIX siècle* (Perpinyà 1994), de Jordi Costa. Després del col·loqui d'onomàstica no hi ha dubte que es formaran nous equips de toponimistes joves que, cercant els noms de lloc, arribaran a les mil·lenàries arrels catalanes.

El tinent batlle de Perpinyà, Jaume Roure remarcà la impaciència que senten per recatalanitzar els signes externs de la ciutat, on ja hi ha rètols de carrers en català. La coral, centenària, de Sant Llorenç de Cerdans oferí un repertori de cançons, els quals van rebre diverses obres editades a Catalunya Nord, on des de fa deu anys s'ha consolidat una editorial en català, El Trabucaire, que vol ser competitiva. "Perpinyà, la catalana", com es diu ara oficialment, va retrobant, ben a poc a poc, el lloc que li hauria de correspondre dins el mapa dels Països Catalans.

Albert Manent